

QUÈ VEURE A MONGAT

1

PONT DE TIANA

El pont fou construït a principis del XX, probablement en motiu de l'obertura de la primera carretera que comunicava Montgat i Tiana. Fins aleshores, els tianencs i montgatins eren portats riera amunt per les tartanes conegudes com el Peralet i Lo Peral de Feliu Barbeta. A la zona propera al pont, dins el terme de Tiana, s'hi van localitzar restes d'estructures, d'una obra de canalització i d'un paviment d'opus signinum, datats d'època romana.

El costat del pont encarat a mar pertany al terme de Montgat, mentre que l'altre és de Tiana.

2

QUINTA SANTANA

Casa aïllada de planta quadrangular que consta de planta baixa i dos pisos. Té la coberta a quatre vessants, al centre de la qual s'alça un petit cos quadrangular formant una torre. Les façanes principal i laterals es componen segons una marcada simetria, que es posa de manifest en la disposició de les obertures i dels elements arquitectònics. Tant el portal com les finestres són d'arc de mig punt, excepte les del segon pis, que es van fer d'arc pla en motiu de l'ampliació d'aquest nivell. Al frontis en destaca una gran marquesina de ferro forjat entre el balcó i el portal. A la façana posterior s'hi va adossar modernament un cos de menor alçada que el principal. Els pisos es troben delimitats a l'exterior a través de motllures, essent les superiors amb arcuacions cegues. La finca on es troba situada la casa conserva elements arquitectònics tals com escales, mosaics i dues reixes per on s'accedia, una de les quals té inscrites les inicials "JS" amb l'any 1870 intercalat. Al pilar de la segona entrada, situada a la Riera de Sant Jordi, hi ha inscrit "Quinta Santana".

3

PARC DE LES BATERIES

Parc urbà que està situat al nord del municipi, a tocar del barri de Can Maurici. Té una extensió aproximada d'una hectàrea, i es troba situat a la part més alta del municipi, amb vistes panoràmiques del Pla de Barcelona i del Baix Maresme. L'espai es troba parcialment ocupat per les bateries militars abandonades, així com pistes de petanca i patinatge. Al voltant hi trobem l'espai verd, on els arbres predominants són el Pinus pinea (pi pinyer) i el Pinus halepensis (pi blanc). Pel que fa als arbusts, destaquen Pistacia lentiscus (llentiscle), el Tamarix (tamariu), el Viburnum tinus (marfull) i Spartium junceum (ginesta). També hi ha plantes aromàtiques, com el Rosmarinus officinalis (romani), la Lavandula angustifolia (lavanda) i la Salvia officinalis (sàlvia).

Les bateries militars de Montgat van ser instal·lades el 1898 en motiu de l'esclat de la Guerra de Cuba. Aquest any, els Estats Units d'Amèrica van declarar la guerra a Espanya a favor de la independència de l'illa de Cuba.

En motiu de l'esclat de la Guerra Civil es va reprendre l'activitat militar. L'any 1945 les bateries de Montgat eren ocupades pel 7è Regiment d'artilleria de costa, qui s'encarregava de defensar la ciutat de Barcelona i el litoral, juntament amb les bateries de Montjuïc.

La zona va estar militaritzada fins el 1985, quan es van suprimir els regiments de defensa de costa i es van desmantellar les bateries.

4

MINA DEL REQUET

La mina d'aigua del Requet es troba situada a tocar del terme de Badalona, en una zona d'horta. Es troba canalitzada fins arribar a la bassa, on l'aigua brolla de forma constant.

5 MONUMENT A LA MEDITERRÀNEA

El pintor i escultor Àlvar Suñol i Muñoz-Ramos va néixer a Montgat el 1935. D'ell és l'obra "Mediterrània", situada al nucli de Mallorquines, davant l'estació de ferrocarril. Va ser inaugurada l'any 2003. Plaça Mallorquines

6 XEMENEIA DE L'ANTIGA FÀBRICA ERT

La xemeneia formava part del conjunt industrial de la fàbrica Ert, dedicada al sector químic. La fàbrica es trobava situada davant de mar i va ser enderrocada l'any 1989, fet que va suposar la recuperació d'una part del litoral montgatí. La xemeneia es va conservar com a testimoni del passat industrial de la zona.

Xemeneia de planta circular troncopiramidal que es troba situada sobre una base quadrangular. Aquesta base es troba decorada amb una motllura i s'obre amb una porta d'arc de mig punt, actualment tapiada. La xemeneia té un coronament en collarí. El parament és de totxo vist aplantillat.

7 MONUMENT A L'ONZE DE SETEMBRE

Escultura formada per un bloc rectangular de formigó amb quatre bigues verticals a la part superior. Les bigues són embrocades, fetes de metall rovellat i situades de forma equidistant. En una de les cares del cub hi ha l'any 1714 i una placa del mateix material on hi consta : " En commemoració al setge i els drets perduts d'un poble/ En homenatge a les dones i homes compromesos amb Catalunya/ Montgat 11 de setembre de 2001".

8 TÚNEL DEL TURÓ (Al costat de la Nacional II)

El Turó de Montgat és un dels indrets més emblemàtics del municipi. Les excavacions fetes al llarg dels anys demostren que al seu cim hi hagué un assentament ibèric, entre els anys 2000 a 500 aC. Aquesta presència va tenir continuïtat en època medieval amb un castell, documentat des del segle XI. L'any 1848, amb la construcció de la línia fèrria entre Barcelona i Mataró, el Turó va ser perforat i destruït en part. El seu túnel, el primer de l'estat, va ser excavat a pic i pala i se'l coneix popularment com *la Foradada*. Actualment constitueix un element patrimonial de gran valor històric i l'ajuntament n'ha demanat la seva qualificació com a Bé Cultural d'Interès Nacional.

9 NIUS DE METRALLADORES

Es tracta de dos nius de metralladores situats sota el Turó de Montgat, alçats sobre el nivell de la platja. Són estructures de formigó de planta circular amb un òcul a la part central, on anava situada la metralladora. Tenien aquesta forma perquè la metralladora pogués fer un gir de 360°. A la part posterior hi ha l'accés. A sobre hi ha quatre petits cilindres de formigó, sobre els quals hi podria haver hagut una coberta. També hi veiem l'any 1937 inscrit.

Els nius de metralladores són construccions bèl·liques on s'hi instal·laven metralladores pesades. Es situaven a primera línia de combat per a defensar els punts d'artilleria dels atacs enemics. Els nius de la platja de Montgat es van construir durant la Guerra Civil, flanquejant el punt estratègic de l'artilleria pesada. Aquesta es localitzava a les Bateries.

11 TORRE DE CA L'ALZINA

És una torre de defensa o de guaita que formava part de la masia de Ca n'Alzina (segle XIV), la qual va ser enderrocada l'any 1987. La torre té una planta absidal, per un costat és rectangular i per l'altre és semicircular, i està formada per planta baixa i dos pisos. A la façana de ponent hi ha dues finestres, una a cada planta, amb les llindes i brancals de pedra. L'accés a la torre es feia per una poterna situada al primer pis a la que s'accedia amb una escala de ma; actualment hi ha una porta a la planta baixa. Queden les mènsoles de pedra i uns forats de dos matacans, un a sobre de la porta original i altre al terrat. També es conserva una senzilla gàrgola pel desguàs del terrat. El parament és de pedra sense treballar excepte les finestres, matacans i les cantonades que són de carreus de pedra. Aquesta torre, com moltes altres de la costa catalana, es va construir per protegir-se dels atacs dels pirates que en aquesta època eren molt freqüents.

Monument del municipi, declarat bé cultural d'interès nacional.

C. de Mar, 4.

41° 27' 58" N, 2° 16' 50" E Coord.: 41° 27' 58" N, 2° 16' 50" E (mapa)

12 ESSLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN

L'església va ser iniciada el 1816 però les obres van restar molts anys interrompudes i no es van enllestir fins el 1857. La parròquia de Montgat, segregada de la de Tiana, no va ser constituïda fins deu anys després. És un temple de nau única, coberta amb teulada a doble vessant i sense absis destacat. El campanar de torre va ser construït l'any 1900. La façana té portal de punt rodó flanquejat per pilastres amb capitells esculpits, i una gran rosassa a la qual, el 1917, se li afegí una vidriera de colors.

Carrer de l'Església, 66

13 FONT DEL CARRER DE L'ESGLÉSIA

Font urbana que es troba adossada a la paret d'una casa. La pica es troba centrada entre un banc de maó, i està construïda amb formigó imitant un tronc escapçat. D'aquesta en surt un altre tronc, on es troba fixat el brollador metàl·lic. Al seu darrera hi ha un relleu de formigó emmarcat amb maó, on hi ha representat el turó de Montgat, amb el túnel i el castell al capdamunt, i el mar amb una barca de vela. En primer pla hi ha el cap d'un pescador fumant pipa, i en un extrem hi ha l'escut de Montgat. Sobre el relleu hi ha una graella amb l'any 1982 gravat.

14 NIUS DE METRALLADORES II

Són dos nius de metralladores que es troben situats a la platja de Monsolís. Es tracta d'estructures de pedra i formigó, una de forma cilíndrica i l'altra esglaonada, obertes amb tres espitlleres horitzontals. No se n'ha localitzat l'accés.

Els nius de metralladores són construccions bèl·liques on s'hi instal·laven metralladores pesades. Es situaven a primera línia de combat per a defensar els punts d'artilleria dels atacs enemics. Els nius de la platja de Montgat es van construir durant la Guerra Civil, flanquejant el punt estratègic de l'artilleria pesada. Aquesta es localitzava a les Bateries.

15

FRANJA COSTERA, PLATJES

(darrera platja del Barcelonès i primera del Maresme)

16

CASC ANTIC

El Casc Antic està situat davant de mar, trobant-se delimitat pel turó de Montgat, la riera d'en Font i el camí ral (actual carretera N-II). El travessen en sentit longitudinal dos carrers paral·lels, anomenats de Mar i de l'Església. El carrer de Mar està situat a primera línia de costa, davant del carril ferroviari. S'hi conserven cases tradicionals de dues crugies, de planta baixa i pis amb la coberta a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana. En destaquen les cases de números 25 (l'única de tres crugies i portal d'arc escarser), 27, 28, 29, 64, 65 i 66. Entre aquest carrer i el de l'Església hi trobem la plaça de Sant Joan, en un costat de la qual s'hi conserva el mateix tipus de casa tradicional. El carrer de l'Església té en un extrem la parròquia de Sant Joan.

17

ESCULTURA DE LA ROTONDA

Obra de l'escultor i pintor andalús Enrique Salamanca (Càdis, 1943), situada en un lloc que li atorga una gran visibilitat, una gran rotonda de la N-II, a l'entrada del Masnou. L'obra és feta amb ferro i acer i va ser inaugurada l'any 1995. És una estructura abstracta formada per elements geomètrics molt nets que s'interpenetren. En un dels elements s'hi pot llegir la frase :*Más allá del dos mil con sus pasos agigantados.* Situació : Rotonda del Masnou

18

CAN VENTURA

Mansió senyorial que va pertànyer a la família Ventura, propietària de la fàbrica annexa denominada "Los Toldos", on es produïen tendals i veles de vaixell. Construïda amb maó vist i pedra, el seu estil és medievalista, amb alguns elements que l'apropen al modernisme. Destaquen les dues torres emmerletades i un cos més alt centrat per un gran escut i una fornícula al damunt. En aquest mateix indret hi havia hagut una vil·la romana. Situació al Camí Ral tocant al Masnou.

19

CAN PALLEJÀ

Cal Pallejà, o **Cal Marquès de Monsolís**, és una casa protegida com a bé cultural d'interès local.

Gran casa senyorial envoltada d'un ampli jardí. Està formada per tres cossos: un cos central, de planta rectangular i que consta de baixos, dos pisos i una terrassa, i d'altre banda dos cossos laterals, de dimensions molt més reduïdes i d'un sol pis d'alçada. La façana es neoclàssica amb unes pilastres d'ordre gegant que aguanten un frontó i les finestres del primer pis decorades amb un frontó semicircular. Els tres cossos estan rematats per una balustrada que limiten les terrasses superiors. Hi ha conjunts escultòrics amb figures exemptes, que decoren tots els angles superiors de l'edifici, i que utilitzen els prototipus de models clàssics.¹

El jardí està voltat per un mur amb torres emmerletades i una porta de ferro d'estil historicista. Aquesta port sobresurt de la línia del mur de tancament i està format per un cos central el doble d'ample que les dues parts laterals. Tota la part inferior està formada per una planxa de ferro, i a la part superior dels laterals per barres de ferro acabades en punxa i reguinyols decoratius; la part central forma un teixit de línies corbes, reguinyols i un floró al bell mig. Flanquejant aquesta part central hi ha dos peus drets sobre els quals hi ha una armadura molt decorada i uns escuts

41° 28' 12" N, 2° 17' 13" E41.469993,2.287057

20

PARC DE LA RIERA D'EN FONT

Ubicació: al costat del tram final de la Riera d'en Font, entre els barris de Sant Joan, Turó del Mar, i Pla de Montgat.
Barri Antic (Sant Joan)

21

CA N'UMBERT

Masia amb torre de defensa que, segons Bonet Garí, cal datar a finals del segle XVI i des d'aleshores ha mantingut el mateix llinatge familiar. La torre, que tenia l'entrada pel pis més alt, ha resultat molt modificada amb el pas dels anys. Pel que fa a la casa, té estructura basilical amb les cobertes a dues aigües, si bé el cos central té el carener paral·lel a la façana. El portal és adovellat, de mig punt.

22

PARC DEL TURONET

Ubicació : Es troba ubicat al barri del Turó del Mar, essent un excel·lent mirador de la costa del Maresme i el Barcelonés. Antigament, aquest Parc formava part de l'antiga finca de Can Ribas. Actualment, el Parc, totalment remodelat respectant la vegetació original, té diversos espais diferenciats que en faciliten l'ús, miradors, plataforma per poder fer actes culturals o festius, zones de gespa amb espais de descans i lectura i un circuit esportiu.

24

BIBLIOTECA "TIRANT LO BLANC"

Pl. Alcanar, s/n 08390 – Ronda dels Països Catalans, s/n.
Barri: Pla de la Concòrdia

25

CASA DEL CARRER FIGUEROLA

La construcció del barri de la Colònia Argentina data del segon terç del segle XX, quedant situat a l'altre costat del Camí Ral respecte el nucli de Sant Joan. L'indià Pau Alsina, del llinatge dels Alsina que havia viscut a la desapareguda masia, va promoure-hi la construcció de cases eminentment de tipus colonial. La casa del carrer Figuerola es va concebre sota l'estil eclèctic predominant a finals del segle XIX, tot i que si tenim en compte l'origen del barri la seva construcció sembla ser posterior.

26

TEMPLET- MIRADOR DEL TURÓ DEL MAR

Templet de planta quadrangular que es troba obert als quatre costats amb arcs de ferradura lobulats. Té la coberta plana, sota la qual comença una cornisa decorada amb tríglifs. Els pilars cantoners són fets de ceràmica vista, tot i que originalment es trobaven revestits amb rajoles de colors. A la façana de mestral hi ha tres graons que superen l'alçada de la base. A pocs metres hi ha una bassa de reduïdes dimensions.

Observacions: Es troba situat a la part alta del turó, amb vistes panoràmiques sobre la zona.

27

CAN RIBAS – CAPELLA DE SANT MARTI

Can Ribas, antigament **Can Galceran de Vall**, és una masia, actualment la seu del Club de Tennis Turó del Mar. La seva capella romànica de Sant Martí està protegida com a bé cultural d'interès local.

Av. Jordana, 70

41° 28' 15" N, 2° 16' 45"E

Masia

És una masia formada per una planta baixa i un pis, coberta per una teulada de dos vessants amb el carener perpendicular a la façana. La porta d'accés principal és d'arc de mig punt adovellada i es troba descentrada de l'eix central de la façana. Al seu damunt hi ha tres obertures d'arc de mig punt formant una galeria. Hi ha un fort desnivell entre la part dreta de l'edifici i la part esquerra, que es troba a una alçada inferior.

Hi ha un mur que tanca tot el recinte de Can Ribà. La porta d'entrada és d'estil neoàrab: està formada per un arc de ferradura amb l'extradós decorat amb una línia que fa zig-zaga com si es tractés de puntes d'estrella. A banda i banda, hi ha tres rectangles decorats amb rajola de colors. La porta es tanca amb unes reixes de ferro forjat.

Capella de Sant Martí

Petita capella de planta rectangular, d'una sola nau i coberta per una teulada de dues vessants que interiorment és sostinguda per una estructura de fusta. La façana, amb una petita porta d'arc de mig punt, es prolonga a la seva part superior en una espadanya d'un sol ull. La part posterior de la capella presenta un absis semicircular amb una finestra. A finals del segle XX va ser restaurada i se li va afegir el campanar d'espadanya.

La capella es troba damunt de les restes d'una vil·la romana i per la seva construcció es va aprofitar material romà.

28

PARC DEL TRAMVIA

Ubicació: Està ubicat entre els barris de Can Maurici, les Vilares, i Can Ciurana. La part nord del Parc pertany al terme municipal de Tiana.

29

MINA D'AIGUA DE CAN VILARÓ

Mina d'aigua que es troba situada en un marge del torrent de Can Gili. Consta d'una entrada amb arc rebaixat de ceràmica disposada a plec de llibre. Es troba tancada amb una reixa. La galeria subterrània per on transcorre l'aigua és feta amb parets de pedra i coberta en arc de mig punt de ceràmica.

29

PASSARELLA DEL TORRENT DE CAN GILI

Passarell·la que travessa el torrent de Can Gili i que permet accedir a l'hort de Can Vilaró. Està formulada com un pontet d'un sol tram acabat en arc de mig punt de ceràmica col·locada a plec de llibre. Consta d'un parament de maçoneria i maó, excepte la part superior, on s'ha afegit una capa de formigó.

30

31

MAS GILI I MINES D'AIGUA

L'origen del Mas Gili es remunta a l'època medieval, tal com testimonia el finestral gòtic que conserva a la façana principal. Malgrat que no disposava d'un sistema defensiu tan complex com en les masies de Ca n'Alsina i Ca l'Umbert, més properes a la costa, encara són visibles elements com un matacà, que permetien una certa resistència davant els atacs de bandolers. Ja època contemporània la masia va viure un important impuls econòmic gràcies a l'intensificació de l'agricultura -especialment de la vinya-, tal i com ho constaten el celler i la premsa.

Al nord del mas, tocant el torrent de Can Gili trobem la mina del mateix nom.

32

CAPELLA DE SANT JOAQUIM

La capella de Sant Joaquim, també coneguda com a Mare de Déu de les Neus, forma part de la propietat del mas de Can Regent.. Segons un testimoni gràfic datat del juliol de 1984, es constata que el portal i els angles cantoners eren de pedra carejada, que probablement quedaren tapats en la darrera reforma.

32

CAN REGENT

La masia de Can Regent que coneixem respon a una reforma de la segona meitat del segle XX, si bé el seu origen el podríem trobar entre l'època moderna i contemporània. Les seves notables dimensions són el reflex de la prosperitat econòmica amb què fou construïda. Segons un testimoni gràfic de la primeria del segle XX, és visible la coberta original amb la seva planta basilical, així com el gran nombre d'obertures de pedra carejada del frontis. De tot això avui només en queda el portal.

Antigament també va ser coneguda com a Can Carreres, i la capella es coneix com a Sant Joaquim o Mare de Déu de les Neus.

Webs consultades:

<http://patrimonicultural.diba.cat>

<http://www.poblesdecatalunya.cat>

<http://www.geolocal.cat/>